

Kdo léčí pacienty s diabetem v České republice?

Jan Škrha¹, Klára Benešová^{2,3}, Jiří Jarkovský^{2,3}, Ladislav Dušek^{2,3}

¹3. interní klinika 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice, Praha

²Institut biostatistiky a analýz, Lékařská fakulta Masarykovy univerzity, Brno

³Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Data získaná z Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS) o vývoji poskytované péče diabetology, internisty a praktickými lékaři v letech 2010 až 2021 dokládají narůstající počet i procentuální zastoupení pacientů s diabetem léčených zejména neinzulinovými antidiabetiky praktickými lékaři (vzestup z 4,7 % na 22,8 % diabetiků). Zároveň data poskytují informaci o stagnaci počtu diabetiků léčených jen inzulinem. Registrovaný vývojový trend v poskytování péče lékaři podněcuje diskuzi o dalším směřování včetně potřeby zajistit kvalitní strukturovaný a multidisciplinární přístup k pacientům s diabetem v následujících letech.

Klíčová slova: diabetes mellitus, diabetolog, internista, praktický lékař, národní registr.

Who treats the patients with diabetes in the Czech Republic?

Data obtained from the National register of covered medical services (NHRZS) on provided care developed by diabetologists, general practitioners and internists since 2010 to 2021 confirm an increased number and percentage of diabetic patients treated especially by non-insulin antidiabetic drugs by general practitioners (an increase from 4.7 % to 22.8 % diabetic patients). At the same time data offer an information on stagnation of diabetic patients treated by insulin only. The trend registered in provided care stimulates a discussion on future way including the needs for high quality of structured and multidisciplinary approach offered to diabetic patients in future years.

Key words: diabetes mellitus, diabetologist, internist, general practitioner, national register.

Úvod

Celosvětově rostoucí počet pacientů s diabetes mellitus dosahuje charakteru epidemického výskytu. Jednotlivé studie i metaanalýzy přinášejí data o narůstající incidenci a prevalenci obou typů diabetu (1, 2). Obdobný trend rostoucího počtu diabetiků je zaznamenáván i v České republice. Zatímco v roce 1977 máme k dispozici jen přibližný údaj z tehdy existujícího každoročního hlášení, kdy v České republice bylo nahlášeno 268 516 diabetiků, v roce 2010 toto hlášení zahrnuje 806 500 diabetiků, tedy přibližně trojnásobný počet. To však vesměs znamenalo více či méně odhadovaný počet diabetiků. Nový způsob získávání dat přes vykazování zdravotním pojišťovnam, který umožňuje shromažďovat data v rámci Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS) fungujícím v Ústavu zdravotnických informací a statistiky České republiky (ÚZIS ČR), přináší přesnější údaje o celém systému péče o pacienty.

V současné době můžeme z tohoto nového registru čerpat řadu důležitých informací o vývoji nemocí a jejich léčbě. Stejně je tomu v případě diabetu, u něhož jsou zpracována data od roku 2010 do roku 2021 včetně. V roce 2010 bylo registrováno v rámci tohoto nového způsobu celkem 862 841 diabetiků, kdežto v roce 2019 (do doby před epidemií covidu-19) jich bylo 1 044 154, tedy o 21 % více, a v posledním uzavřeném roce 2021 byl celkový počet takto evidovaných diabetiků 1 066 389, téměř o 24 % více než v roce 2010. Podle dosavadního vývojového trendu lze i v příštích letech předpokládat trvalý nárůst počtu diabetiků v České republice, takže v roce 2030 se očekává překonání hranice 1 200 000 pacientů s diabetem.

Vedle kvantitativního hlediska je třeba vzít v úvahu i narůstající potřebu kvalitní péče, podle níž se bude odvíjet i zdravotní stav této populace zahrnující známé chronické komplikace, které vycházejí z postižení zejména cévního systému vlivem poruchy glukózového metabolismu.

prof. MUDr. Jan Škrha, DrSc.

3. interní klinika 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice, Praha
jan.skrha@lf1.cuni.cz

Cit. zkr: Vnitř Lék. 2023;69(7):452-459

Článek přijat redakcí: 30. 8. 2023

Článek přijat po recenzích: 6. 10. 2023